

Co-production for climate transformation: Panacea or placebo?

Presentasjon for Forskningsrådets avdeling for forsknings- og innovasjonssystemet, 14.10.2025

Halvor Dannevig, Forskningsleder, Vestlandsforskning

VESTLANDSFORSKING

Prosjektleder

Halvor Dannevig
Alexandra Meyer

Akademiske partnere

Scott Bremer

Erlend A. T. Hermansen
Mikkel Vindegg

Grete K. Hovelsrud
Tiril V. Hanssen

User partners

Julie Paus-
Knudsen

Vestland
fylkeskommune

Ida Mølmesdal

Rogaland
fylkeskommune

Elin Vaaland

Vitenskaplig rådgivningskomité

- Gertrude Saxinger, University of Vienna
- Silke Beck, München University
- Göran Sundqvist, Göteborgs Universitet

Referansegruppe

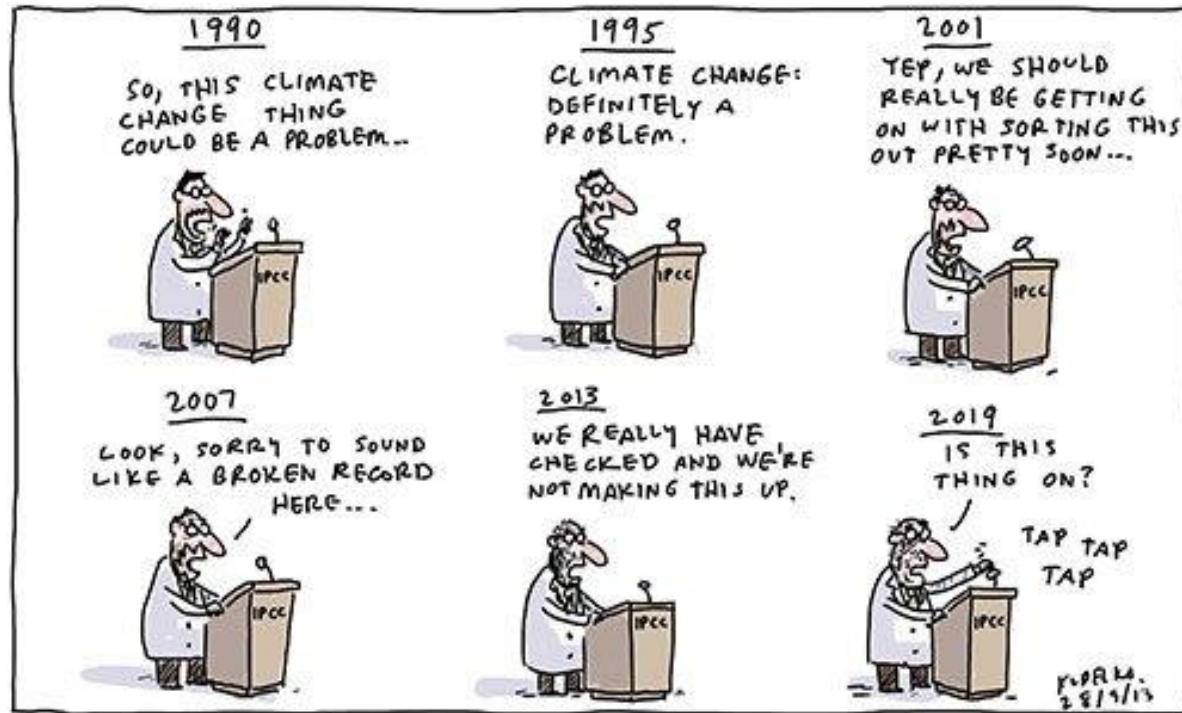
- Kristin Halvorsen, CICERO+FFA
- Linn Bryhn Jakobsen, Miljødirektoratet
- Tom Gundersen, KS
- Jone Engelsvold, Vestland Fylkeskommune
- Jonas Enge, Forskningsrådet

Bakgrunn og problemstillinger

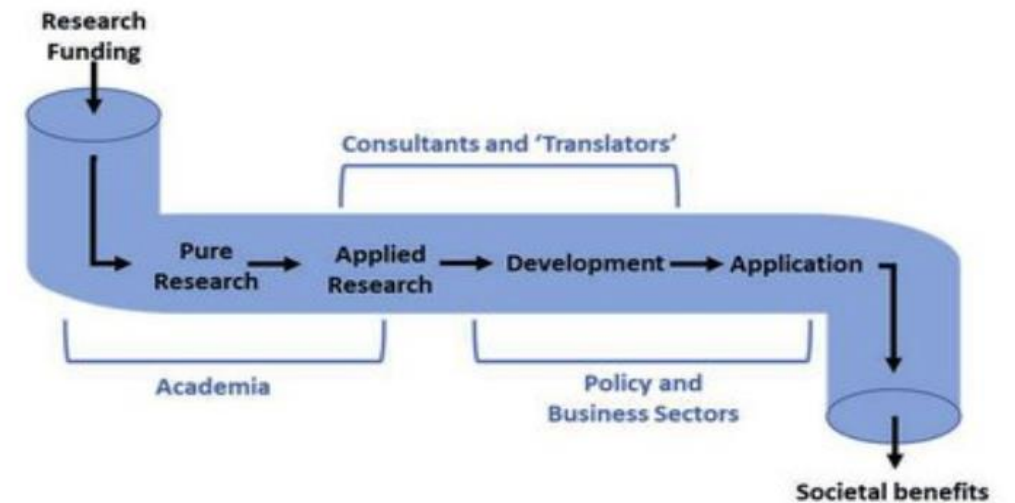

Bilde: Marit Holmeda/Scanpix

Forsknings utfordring med å løse klima- og bærekraftskrisen

Den lineære modellen for vitenskap til politikk-relasjonen (Busch, 1945)

HYPOTHESES
NOT
HYPOCRISIES

Hva er samproduksjon av kunnskap?

Samproduksjon kan forstås på to måter:

1. Normativ samproduksjon

Samarbeid mellom forskere og brukere i forskningsprosessen.
Gir:

- **Relevans** for å takle samfunnsutfordringer («impact» og «missions»)
- **Legitimitet** for å bruke skattebetalernes penger på FoU
- Også relevans og legitimitet for de **samarbeidende partnerne** i forskningen

Ellinor Ostrom

Foto: Nobelprize.org

Samproduksjon forts.

2. Deskriptivt perspektiv på samproduksjon

- Analytisk tilnærming som fremhever sammenhengen mellom vitenskap, teknologi og politisk makt
 - Gir en kompleks tolkning av relasjoner
 - Ny kunnskap «samproduserer» alltid effekter på samfunnet

Integrering

- COPP har som mål å forene begge perspektiver
- Forstå både intenderte og uintenderte virkninger og effekter av samproduksjon for klimaomstilling

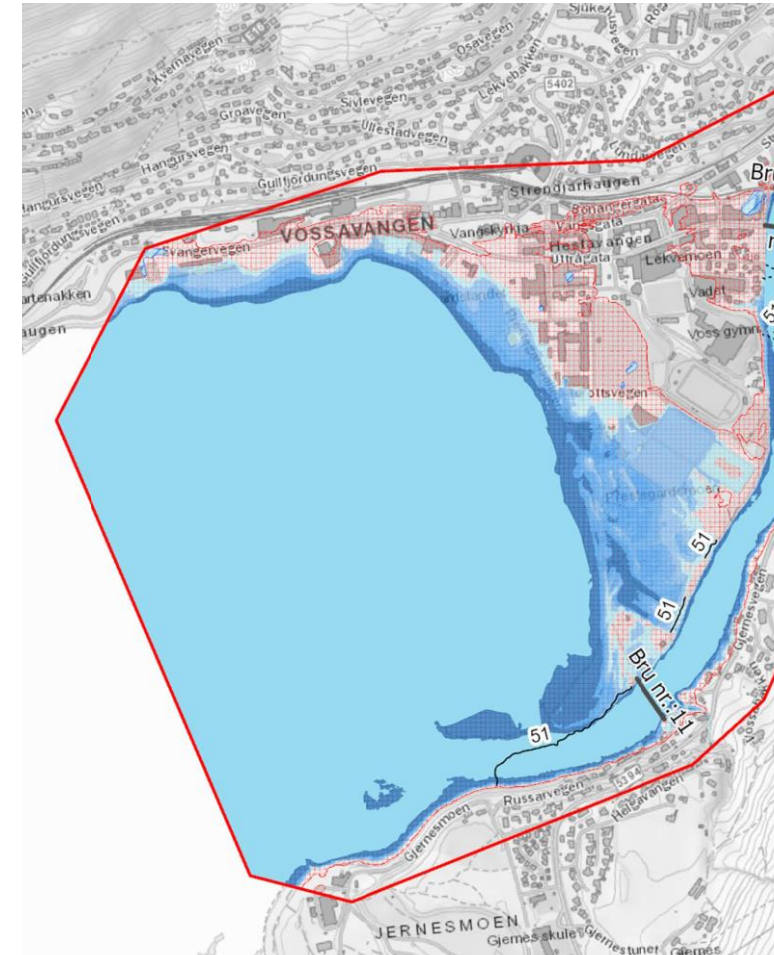
Sheila Jasanoff

Foto: Marta Stewart/ Holbergprisen

Vårt fokusområde: Klimatilpasning, utslippskutt og energiomstilling

- Samproduksjon for klimatilpasning
 - »Klimatjenester» - brukertilpasset kunnskap om fremtidige klimaendringer
 - Inkludering av lokal- og urfolkskunnskap*Inngripende tilpasningstiltak som høye nivåer for flomsoner ->*
- Samproduksjon for utslippskutt og energiomstilling
 - Forskning på implementering av ny fornybar energi
 - Transport og arealbruk*Konflikter knyttet til vindkraft*

Medlemmene i konsortiet har selv forsket innen disse feltene

Mål for prosjektet

Hovedmål: Forstå om, hvordan og hvorfor samskaping av kunnskap mellom forskere og samfunnsaktører fører til transformative resultater (både tilsiktede og utilsiktede) for å redusere og tilpasse seg klimaendringer.

1. Studere hvordan samproduksjon har utviklet seg som en strategi i det norske klimaforskningssystemet for forskning på klimatilpasning, utslippskutt og energiomstilling, og analyser effektene av dette skiftet i forskningspolitikken.
2. Undersøke prosesser for samproduksjon knyttet til klimaomstilling og identifisere kjennetegnene ved både tiltenkte og utilsiktede virkninger og effekter på systemer og praksiser.
3. Utvikle og teste et konseptuelt rammeverk for å analysere transformative resultater av samproduksjon av klimaforskning for handling.
4. Legg til rette for effektive forskningsprogrammer for klima- og energiomstillinger ved å utarbeide retningslinjer for beste praksis og et opplæringsprogram for transformativ forskningsprogrammering.

Arbeidspakker

WP 1: Prosjektledelse og formidling

Erlend A. T.
Hermansen

WP 2: Historisk utvikling av
samproduksjon

Fra akademisk begrep til forskningspolitikk

Halvor Dannevig

WP 3: Virkninger og effekter av
samproduksjon

Casestudier av virkninger og effekter av
samproduksjon i
klimaomstillingsforskning

Scott Bremer

WP 4: Fremtid

Teoriutvikling
Kompetansehevingsprogram for å designe
forskning for impact

WP 2: Framveksten av samskaping som strategi i forskningspolitikken

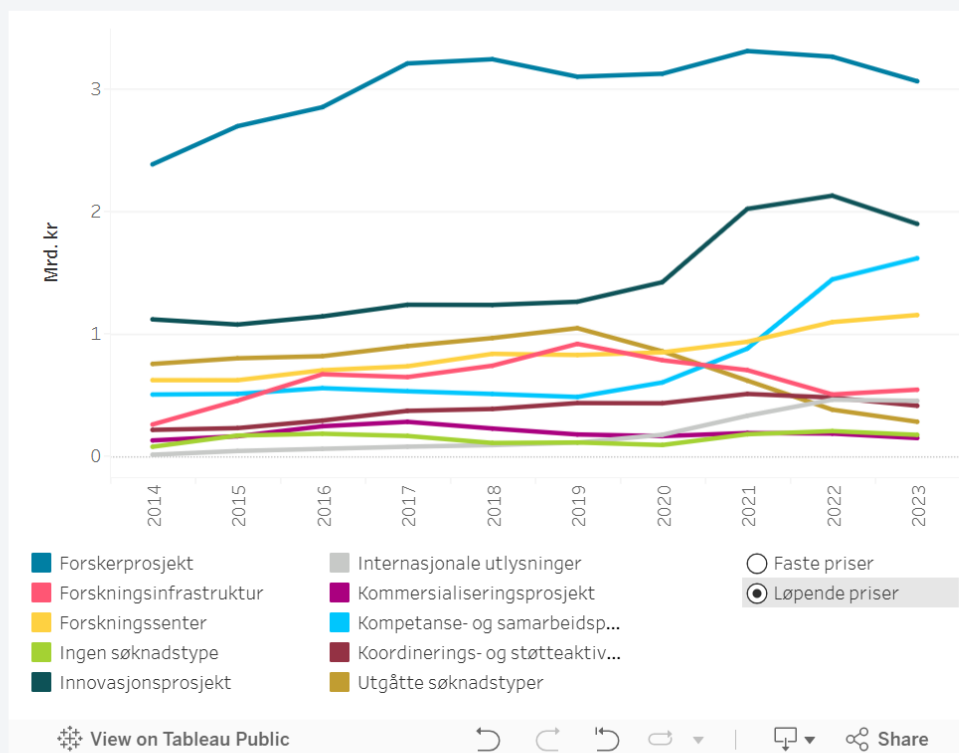
Problemstilling 1:

- Hvordan og hvorfor har samskaping blitt en strategi i norsk forskningspolitikk?

Problemstilling 2:

- I hvilken grad og på hvilken måte har samproduksjon endret hvordan klima- og energiforskning organiseres, finansieres, gjennomføres og kobles til politikk og praksis Norge?

Figur 4.3c Forskningsrådets tildelinger etter søknadstype¹. 2014–2023. Faste (2015) og løpende priser.

Fra Forskningsrådets strategi (2024)

The growing need to see knowledge and technology from different fields in context requires good interaction, coordinated efforts and extensive cooperation across disciplinary, sectoral, stakeholder and national boundaries. In collaboration with other stakeholders in the research and innovation system, the Research Council will contribute to the development of society in line with the changing challenges we face. Global and national societal challenges trigger the need for profound transformation, require new approaches and partnerships, and create new opportunities for innovation where research is key.

WP2: Status

- Pågående datainnsamling til arbeidsnotat, ferdigstilles 1.kv. '26
- Arbeidsnotatet utgjør grunnlag for workshop med relevante deltagere fra forskning og forvaltning 2.kv. '26
- Kartleggingsintervjuer planlegges med nøkkelinformanter i/for forskningssektoren

Ingen r

langt:

COPP, oversikt policydokumenter og rapporter knytta til samarbeidsprosjekter				
Aktør	År	Type dokument	Tittel	Kommentar
NFR	2024	Indikatorrapport	Indikatorrapporten 2024	
NFR	2023	Indikatorrapport	Indikatorrapporten 2023	
NFR	2022	Indikatorrapport	Indikatorrapporten 2022	
NFR	2021	Indikatorrapport	Indikatorrapporten 2021	
NFR	2020	Indikatorrapport	Indikatorrapporten 2020	
NFR	2019	Indikatorrapport	Indikatorrapporten 2019	Finnes synteserapport I tillegg
NFR	2018	Indikatorrapport	Indikatorrapporten 2018	Finnes synteserapport I tillegg ("overblikk og trender")
NFR	2017	Indikatorrapport	Indikatorrapporten 2017	
NFR	2016	Indikatorrapport	Indikatorrapporten 2016	
NFR	2015	Indikatorrapport	Indikatorrapporten 2015	
NFR	2014	Indikatorrapport	Indikatorrapporten 2014	
NFR	2013	Indikatorrapport	Indikatorrapporten 2013	
NFR	2012	Indikatorrapport	Indikatorrapporten 2012	
NFR	2024	Synteserapport	Utviklingslinjer i Forskningsrådet 2012 – 2024	I forbindelse med arbeidet med systemmeldingen, ba Kunnskapsd
NFR	2024	Porteføjeanalyse	Porteføjeanalyse Energi og Transport	"Instituttsektoren har de siste årene gjort det sterkere i søknadstyp
NFR	2024	Synteserapport	Forskningsrådets oppfølging av anbefalinger i eksterne evalueringer og gjennomganger 2012-2024	
NFR	2024	Rapport	Kunnskapsgrunnlag om forskningssystemet 2009-2022: Utvikling, finansiering og samspill	
NFR	2023	Rapport	Kunnskapsgrunnlag om utviklingstrekk i instituttsektoren	kunnskapsgrunnlag-om-forskningssystemet-2009-til-2022 .pdf
NFR/Menon Ec.	2025	Evaluerig	Effekter av energiforskningen, del 1	
NFR/Impello	2018	Evaluerig	Effekter av energiforskningen, hovedrapport	
NFR/Technopol	2012	Evaluerig	A good council? Evaluation of RCN	
NFR	2012	Evaluerig/rapport	Kunnskapsgrunnlag for ny klimasatsing i NFR	kunnskapsgrunnlag-om-utviklingstrekk-i-instituttsektoren.pdf
NFR	2012	Evaluerig	Norwegian climate research - an evaluation	Mye om tverrfaglig og europeisk samarbeid, mindre om KSP-type s
NIFU	2024	Evaluerig	Kontrakt og kontakt: En studie av oppdragsforskningens rolle (...)	Oppdrag fra KD
NIFU	2021	Langtidsplan, analyse	Fra politikk til praksis: En studie av Langtidsplanen for forskning og høyere utdanning som sty	Arbeidsnotat, laget på oppdrag fra NFR ifm. ny langtidsplan
NFR	2024	Årsrapport	Årsrapport for Forskningsrådet	Omtale av endringer mellom KSPer og FP
KD	2020	Finansieringstovverk	Retningslinjer for statlig grunnbevilgning til forskningsinstitutter og forskningskonsern	Retningslinjer for statlig grunnbevilgning til forskningsinstitutter og
KD	2020	Strategi	Strategi for helhetlig instituttpolitikk	
KD	2022	LTP	Langtidsplan for forskning og høyere utdanning 2023-2032	
KD	2018	LTP	Langtidsplan for forskning og høyere utdanning 2019-2028	
KD	2014	LTP	Langtidsplan for forskning og høyere utdanning 2015-2024	Første LTP
KD	2025	Systemmelding	Sikker kunnskap i en usikker verden	Se også innspill fra NFR: innspill-til-arbeidet-med-systemmeldinge
KD	2024	Systemmelding	Vilje til forskning	
KD	2012	Systemmelding	Lange linjer - kunnskap og muligheter	
KD	2008	Systemmelding	Klima for forskning	
ED	Tildelinger og strategier			
NOU	2016	NOU	Ved et vendepunkt - fra ressursøkonomi til kunnskapsøkonomi	Produktivitetskommisjonens andre rapport
NOU	2011	NOU	Et åpnere forskningssystem	
NOU	2000	NOU	Ny giv for nyskaping - vurdering av tiltak for økt FoU i næringslivet	
KLD	2025	Meld. St. 35	Klimamelding 2035 - på vei mot lavutslippssamfunnet	
KLD	2024	Instruks	Virksomhets- og økonomiinstruks for Norges forskningsråd	År: "Oppdatert høsten 2024" i filnavnet ved nedlasting
KMD	2021	Strategi	Gode hver for oss. Bedre sammen. Overordnet strategi for departementsfellesskapet 2021-202	Nevner ikke "forskning/forske" overhodet
KD	2025	Tildelingsbrev	Tildelingsbrev 2025 til Norges forskningsråd	Finnes også supplerende tildelingsbrev for året
KD	2024	Tildelingsbrev	Tildelingsbrev 2024 til Norges forskningsråd	Finnes også supplerende tildelingsbrev for året
KD	2023	Tildelingsbrev	Tildelingsbrev 2023 til Norges forskningsråd	Finnes også supplerende tildelingsbrev for året
KD	2022	Tildelingsbrev	Tildelingsbrev 2022 til Norges forskningsråd	Finnes også supplerende tildelingsbrev for året
KD	2021	Tildelingsbrev	Tildelingsbrev 2021 til Norges forskningsråd	
KD	2020	Tildelingsbrev	Tildelingsbrev 2020 til Norges forskningsråd	Finnes også supplerende tildelingsbrev for året
KD	2019	Tildelingsbrev	Tildelingsbrev 2019 til Norges forskningsråd	
KD	2018	Tildelingsbrev	Tildelingsbrev 2018 til Norges forskningsråd	
KD	2017	Tildelingsbrev	Tildelingsbrev 2017 til Norges forskningsråd	

WP3: Samproduksjon i praksis

Problemstilling 3: Hva er kjennetegnene på ønskede effektene og resultatene av samproduksjon for klimaendringstransformasjon?

Problemstilling 4: Hva er de utilsiktede effektene og resultatene?

Metode

- Vurdere påvirkning og resultater fra samproduksjon, både ønskede og utilsiktede, i to kategorier case
- Utvikle rammeverk for analyse
 - Litteraturgjennomgang
 - Velge ut kategorier og kriterier for rammeverk

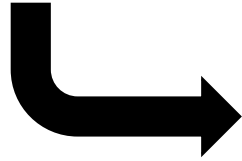
WP4: Re-konseptualisere effekt i klima- og energiomstillingsforskningen

Problemstilling 5: Hvilke resultater er knyttet til samprodusert klimaomstillingsforskning, og i hvilken grad forandrer disse resultatene måtene vitenskap brukes på for klimahandling?

Problemstilling 6: Hvordan kan samsproduksjon i klimaomstillingsforskningen innrettes for å i større grad bidra til transformative samfunnsmessige resultater?

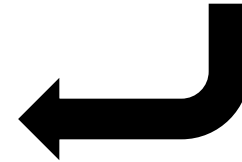
Faktorer som påvirker
samproduksjonsprosesser

Best-practice
retningslinjer

Uintenderte effekter av
samproduksjon

Kurs i
samproduksjonsdesign

Hvordan skal COPP påvirke?

Leveranser

Kortsiktig effekt

Langsiktig effekt

- Anbefalinger for å utnytte ønskede effekter i klima- og energiforskning i Norge.
- Opplæring for transformative forskningsprogrammer.

- Samproduksjonsprosesser tilpasses sosiale og kulturelle kontekster, inkludert urfolkskunnskap.
- Forskningsfinansiører gis mulighet til aktivt å vurdere (i) effektene av å pålegge samproduksjon i klima- og energiforskningspolitikk og finansiering, og (ii) hvor det er hensiktsmessig med krav om brukermedvirkning.

- Større effekt fra klima- og energiforskningsprogrammer

Takk for meg!

På vegne av COPP-teamet,
hda@vestforsk.no
9767 6397

Referanser

- Beck, S., Jasanoff, S., Stirling, A., et al. 2021. The governance of sociotechnical transformations to sustainability. *Curr. Opin. Environ. Sustain.* 49: 143-152.
- Bremer, S. & Meisch, S. 2017. Co-production in climate change research: Reviewing different perspectives. *Wiley Interdiscip. Rev. Clim. Chang.* 8: e482.
- Bremer, S., Glavovic, B., Meisch, S., et al. 2021. Beyond rules: How institutional cultures and climate governance interact. *Wiley Interdiscip. Rev. Clim. Chang.* 12: 1–20.
- Chambers, J.M., Wyborn, C., Klenk, N.L., et al. 2022. Co-productive agility and four collaborative pathways to sustainability transformations. *Glob. Environ. Chang.* 72: 102422
- Dannevig, H., Hovelsrud, G.K., Hermansen, E.A.T., et al. 2020. Culturally sensitive boundary work: A framework for linking knowledge to climate action. *Environ. Sci. Policy.* 112: 405–413.
- Jasanoff, S. 2004. Ordering knowledge, ordering society, in: Jasanoff, S. (Ed.) *States of Knowledge: The Co-Production of Science and the Social Order*. New York: Routhledge, 12–45.